

Innst. S. nr. 19

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:105 (2006-2007)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl om innføring av minimumsstraff ved tredje gangs domfellelse eller mer ved alvorlige straffbare handlinger

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Bakgrunn

Stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl fremsatte 13. juni 2007 følgende representantforslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innføring av en ordning med minimumsstraff ved ileggelse av straffereaksjon ved alvorlige handlinger for tredje gang eller mer i forbindelse med fremleggelsen av ny spesiell del til straffeloven."

Forslagsstillerne viser til at vi i dag har store problemer knyttet til gjengangerkriminalitet. De mener at en ordning med en markert strengere straffereaksjon ved domfellelse den tredje gangen eller mer vil virke forebyggende på fremtidige ulovlige handlinger, ved at ytterligere lovbrudd får en reell konsekvens for de involverte. Forslagsstillerne mener derfor prinsipielt at lovbrudd ved gjengangerkriminalitet bør innebære en strengere straffereaksjonsform. Ved tredje gangs lovbrudd mener forslagsstillerne at fengselsstraff eller annen frihetsstraff skal være hovedregelen. Dette må naturligvis samtidig vurderes i relasjon til den type lovbrudd som er begått. Forslagsstillerne mener at en slik ordning også vil kunne være med på å forebygge en gradvis slusing inn i kriminalitet.

Det forutsettes at innføring av minimumsstraff i tillegg kobles til et reelt program for rehabilitering. Det

er etter forslagsstillerne mening svært viktig at det i tilknytning til samfunnets reaksjon på de gjentatte ulovlige handlinger, legges vekt på å gi den domfelte et verktøy som grunnlag for et lovlydig liv etter endt soning. Dette innebærer at det i dialog med den enkelte domfelte utarbeides en konkret og individuell plan som igangsettes under soning, og om nødvendig må den innsatte også følges opp i tiden etter soning. Lojal oppfølging fra den innsattes side bør gi fordeler for den innsatte. På den måten vises den enkelte respekt og tillit ved at det gis en reell mulighet til å ta ansvar for egen fremtid.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Knut Werner Hansen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, fung. leder Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Morten Ørsal Johansen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og Cathrin Bretzeg, og fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, viser til forslaget i Dokument nr. 8:105 (2006-2007).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ser at dagens samfunn står overfor nye utfordringer når det gjelder bekjempelse av kriminalitet. Kriminalitet skjer i større utstrekning over landegrensene, og det er ofte godt organiserte nettverk.

Flertallet viser til at når det gjelder ønsket om økt straff for gjengangere, har dommerne allerede i dag mulighet til å ta hensyn til dette i straffeutmålingen. Ved gjentagelse av kriminelle handlinger har dommerne mulighet til å bruke dette som et straffeskjerpende moment i straffeutmålingen. I tillegg legger straffeloven 2005 § 79 opp til at dommerne kan benytte sidestrafferammer. Her gis det mulighet til å straffe

strengere enn det som er angitt i det enkelte straffebudet ved gjentakelser. I arbeidet med den spesielle del av straffeloven vil vi komme nærmere inn på problemstillingene forslagsstillerne reiser.

Flertallet vil, i tråd med Soria Moria-erklæringen, arbeide for å innføre en tilbakeføringsgaranti som skal legge til rette for at de som er straffedømt, blant annet skal få mulighet til å skaffe seg jobb og bolig etter endt soning. Dette vil forhåpentligvis bidra til å redusere tilbakefall og styrke innsattes sjanser til å være lovlidige etter endt soning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til de store problemene samfunnet har knyttet til gjengangerkriminalitet. Det at et fåtall kriminelle står for en stor del av visse typer lovbrudd, er en utfordring. Disse medlemmer registrerer at når enkelte gjengangere slipper ut fra soning, øker andelen av visse typer forbrytelser drastisk i området hvor disse personene har tilhold. Belastningen for lokalsamfunnet stiger selvsagt i takt med dette.

Disse medlemmer mener det er viktig å ta dette på alvor, og at det er riktig å sette inn målrettede tiltak for å redusere gjengangerkriminaliteten. Det beste vil selvsagt være at ingen begår ny kriminalitet. En av måtene å hindre dette på er at anledningen til å begå nye forbrytelser reduseres. Disse medlemmer ønsker derfor å innføre en progressiv og kumulativ straffeutmåling. Dette innebærer at disse medlemmer ønsker å innføre klare regler for hvordan man skal bruke strafferammene.

Disse medlemmer ønsker et system slik at ved første gangs pådømmelse av en kriminell handling skal straffen utmåles skjønnsmessig innenfor hele strafferammen ut fra handlingens grovhet, skyldgrad, art, samt følge for offeret. Ved andre gangs pådømmelse for et straffbart forhold av samme art skal man ikke kunne gå under det halve av strafferammen i straffebudet, men man bør normalt ligge i øvre del av strafferammen. Ved tredje gangs pådømmelse dobles strafferammen, og man kan da ikke dømme mildere enn det som er straffebudets alminnelige maksimalstraff. Dette skal gjelde i forhold til kriminelle handlinger, begått med forsett og hvor den nye handlingen begås innen utgangen av ti år etter endt straffegjennomføring av siste dom. Ved flere straffbare forhold kumuleres de individuelt utmålte straffene opp til 21 år.

Disse medlemmer viser til at målet med et slikt system er å sikre at domstolen må dømme langt mer progressivt i forhold til gjentakelser. Ved et slikt system vil vanekriminelle raskt bli tatt ut av sirkulasjon. Disse medlemmer mener nemlig at straffeverdigheten øker progressivt i forhold til om man foretar flere straffbare forhold og får flere pådømmelser. Derfor mener disse medlemmer at en kumulativ og progressiv straff er et riktig prinsipp. Disse medlemmer mener videre at man ved utmåling og gjennomføring av straff skal regne ett år som ett kalenderår og én måned som en måned.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til forslaget og vil understreke de argumenter som der fremmes for innføring av en minimumsstraff ved tredje gangs domfellelse ved alvorlige straffovertrædelser.

Disse medlemmer registrerer at det i svarbrevet fra Justisdepartementet til komiteen vedrørende forslaget blir vist til behandlingen av Innst. O. nr. 72 (2004-2005) om lov om straff, der flertallet i komiteen uttalte at bruken av minstestraffer bør begrenses i ny straffelov. Disse medlemmer har ikke endret standpunkt i forhold til dette prinsippet, men mener behovet for å slå hardt ned på gjengangerkriminalitet er et av de hensyn som taler for bruk av minimumsstraff. Det er et alvorlig problem for samfunnet når et lite antall kriminelle står bak en stor andel av kriminaliteten. Disse medlemmer mener det vil kunne virke forebyggende på fremtidige lovbrudd dersom de involverte vet at det vil få en reell konsekvens dersom man begår ny kriminalitet.

Disse medlemmer vil videre understreke betydningen av at soningen har et innhold som bidrar til at den domfelte skal kunne legge det kriminelle livet bak seg. Individuelle planer for videre utvikling, utdanning og arbeid står her sentralt. Disse medlemmer mener en slik individuell plan også bør foreligge ved mindre lovbrudd når man blir ilagt straffereaksjon for tredje gang eller mer.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Dokument nr. 8:105 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl om innføring av minimumsstraff ved tredje gangs domfellelse eller mer ved alvorlige straffbare handlinger - vedlegges protokollen.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et system som innebærer at ved første gangs pådømmelse av en kriminell handling skal straffen utmåles skjønnsmessig innenfor hele strafferammen ut fra handlingens grovhet, skyldgrad, art, samt følge for offeret. Når en straffedømt på ny har begått en forsettlig straffbar handling av samme art eller hvor strafferammen er fengsel i mer enn 6 år, som han tidligere er dømt for her i riket eller i utlandet, kan straffen ikke settes lavere enn halvparten av straffebudets ordinære strafferamme hvis ikke straffebudet selv bestemmer noe annet. Er personen domfelt for forsettlige handlinger av samme art eller hvor strafferammen er fengsel i mer enn 6 år, mer enn én gang tidligere, kan fengselsstraffen forhøyes med inntil det dobbelte og skal ikke fastsettes lavere enn straffebudets ordinære, maksimale straff. Fengselsstraffen kan ikke forhøyes utover 21 år.

Forslag fra Høyre:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innføring av en ordning med minimumsstraff ved ileggelse av straffereaksjon ved alvorlige handlinger for tredje gang eller mer i forbindelse med fremleggelsen av ny spesiell del til straffeloven.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:105 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl om innføring av minimumsstraff ved tredje gangs domfellelse eller mer ved alvorlige straffbare handlinger - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. november 2007

Jan Arild Ellingsen
fung. leder

Morten Ørsal Johansen
ordfører

